

Høringsnotat

25. juni 2021

**Forslag til endringer i alkoholloven og
alkoholforskriften**

**Innføring av fleksibilitet i grensen for
alkoholhold (alkoholholdig drikk gruppe 1)**

Høringsfrist: 25. september 2021

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Bakgrunn	3
3	Gjeldende rett	4
3.1	Alkoholoven	4
3.2	Matinformasjonsregelverket.....	6
3.3	Særavgifter.....	7
3.4	Tilsyn med alkoholinhold.....	7
4	Departementets vurdering og forslag	7
4.1	Behov for fleksibilitet i grensen	8
4.2	Forslaget berører ikke Vinmonopolets enerett	8
4.3	Likebehandling	9
4.4	Størrelsen på tillatt avvik.....	9
5	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	11
6	Forslag til endringer i lov og forskrift.....	11
6.1	Forslag til endringer i alkoholoven.....	11
6.2	Forslag til endringer i alkoholforskriften.....	11

1 Innledning

I Granavolden-plattformen går det fram at regjeringen vil

- Innføre fleksibilitet i grensen for alkoholinnhold (alkoholholdig drikk gruppe 1) som tar høyde for kvalitetsforskjell i produktene for å legge til rette for at mikro- og minibryggerier skal kunne selge produkter i vanlig butikk.

I dette høringsnotatet foreslås endringer i alkoholregelverket som fastslår at produkter som har et alkoholinnhold som avviker noe fra alkohollovens bestemmelser om volumprosentgrensen for alkoholholdig drikk i gruppe 1 likevel kan omsettes som produkt i den respektive gruppen.

Departementet foreslår at det gjennomføres lov- og forskriftsendring hvor det presiseres at produkter som har et avvik på inntil +0,3 volumprosent fra alkohollovens grense på 4,7 volumprosent alkohol, likevel skal anses som alkoholholdig drikk gruppe 1. Denne presiseringen knytter seg kun til alkoholholdig drikk i gruppe 1, og gjelder likt for samtlige produkttyper omsatt som alkoholholdig drikk i gruppe 1. Formålet med forslaget er å ta hensyn til at det er snakk om biologiske produkter hvor det kan oppstå endringer i alkoholinnhold etter at produktet er tappet.

Departementet har også vurdert en løsning hvor matinformasjonsregelverkets grenser for tillatt avvik ved merking av næringsmidler skal legges til grunn for om et produkt kan selges som gruppe 1-drikk etter alkoholloven. Det foreslås ikke en slik løsning da dette både vil føre til ulik behandling av produkter med samme alkoholinnhold og åpne for relativt store avvik, noe som vil være alkoholpolitisk uheldig. Se nærmere vurdering i kapittel 4.4

Departementets forslag innebærer ikke en flytting av grensen for hvilke produkter som skal selges i butikk og hvilke produkter som skal omsettes gjennom AS Vinmonopolet. Det vil fremdeles være slik at produkter som skal omsettes som alkoholholdig drikk i gruppe 1 høyst skal inneholde 4,7 volumprosent alkohol og produsentene må ved produksjon ha gode rutiner for å treffe rett volumprosent. Forslaget presiserer at dersom det ved kontroll oppdages et avvik innenfor det foreslåtte tillatte avvik, skal produktene fremdeles kunne omsettes som gruppe 1-produkter.

Forslaget er basert på at det fortsatt er et behov for fleksibilitet i grensen for alkoholinnhold, jf. Granavolden-plattformen. Departementet ber derfor om høringsinstansenes tilbakemelding på om det basert på dagens produksjonsmetoder og måletekniske muligheter, i praksis er behov for regler som gir en fleksibilitet som foreslått, og om innspill på departementets forslag.

2 Bakgrunn

Punktet i Granavolden-plattformen om fleksible grenser for alkoholinnhold er en videreføring av tilsvarende punkt fra Jeløya-plattformen. Bakgrunnen for at det ble ansett å være et behov for å innføre en slik fleksibilitet i grensen er at Bryggeri- og

drikkevareforeningen (BROD) i 2015 avdekket at enkelte alkoholholdige produkter solgt i dagligvarebutikk hadde et alkoholinnhold som avvek fra merkingen til produktet. Enkelte produkter hadde et høyere alkoholinnhold enn det merkingen på produktet tilsa, og i enkelte tilfeller hadde produktet en høyere alkoholprosent enn det som er tillatt solgt i dagligvarebutikk, dvs. over 4,7 volumprosent alkohol. Det ble lagt til grunn at avvikene skyldtes at produsentene hadde utfordringer med å avbryte gjæringsprosessen og forhindre at produktene utviklet seg videre etter tapping.

Saken er fulgt opp fra Helsedirektoratets side ved at det er stilt krav om at innehaver av statlig tilvirkningsbevilling i sitt internkontrollsystem må ha rutiner for å sikre rett alkoholprosent jf. Helsedirektoratets veileder om utfylling, krav til opplysninger og dokumentasjon ved søknad om tilvirkningsbevilling for alkoholholdig drikk. Departementet er kjent med at BROD aktivt har bidratt til å hjelpe de aktuelle aktørene til å forbedre sin produksjon slik at risikoen for avvik reduseres. Selv om en rekke aktører, organisert gjennom BROD, har fått bistand til å redusere problemet, ser ikke departementet bort fra at dette fortsatt kan være et problem for enkelte andre produsenter. Etter hva departementet har fått forståelse av, kan det, spesielt for gjærede drikker, være produksjonsteknisk utfordrende å treffe nøyaktig på ønsket alkoholinnhold både fordi produktet senere kan utvikle noe høyere volumprosent etter tapping og fordi det kan være måletekniske utfordringer under produksjonen.

3 Gjeldende rett

3.1 Alkoholloven

Alkoholloven regulerer innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk med det formål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan innebære, jf. alkoholloven § 1.

Alkohollovens system er bygget på en inndeling som baserer seg på alkoholinnholdet i drikken, målt i volumprosent. Alkoholholdig drikk med samme alkoholinnhold likebehandles uavhengig av produksjonsmåte.

Definisjonen av alkoholholdig drikk fremgår av alkoholloven § 1-3 som lister de ulike gruppene av alkoholholdig drikk og det alkoholinnholdet produkter i de ulike gruppene høyst kan inneholde.

- Alkoholholdig drikk gruppe 1 er definert som drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol

Inndelingen danner utgangspunkt for hvilke produkter som omfattes av Vinmonopolets enerett og hvilke produkter som kan omsettes gjennom dagligvarehandelen. Formålet med dette skillet etter alkoholprosent er å ha en større kontroll med og lavere tilgjengelighet til sterkere alkoholprodukter for å begrense totalforbruket av alkohol og dermed skadevirkninger av bruken. Sterkere alkoholholdig drikk, altså drikk i gruppe 2 og 3,

omsettes derfor på Vinmonopolet og er dermed mindre tilgjengelig enn alkoholholdig drikk i gruppe 1 som kan omsettes gjennom dagligvarehandelen. Omsetning av produktene krever kommunal salgsbevilling, jf. alkoholloven § 3-1.

Før lovendring i 2005 baserte lovens system seg på en inndeling av alkoholholdig drikk etter alkoholtypene øl, vin og brennevin. Den produksjonsteknisk bestemte inndelingen av alkoholkategoriene ble endret bl.a. på bakgrunn av EFTA-domstolens dom i sak E-9/00 mellom EFTAs overvåkingsorgan og Kongeriket Norge (den såkalte rusbrusdommen). Endringen gjennomførte et generelt prinsipp om omsetningsmessig likebehandling av øl, vin og brennevin med samme alkoholstyrke.

Fram til 2005 var grensen mellom hvilke produkter som kunne selges henholdsvis gjennom AS Vinmonopolet og i dagligvarehandel satt til høyere enn 4,75/lavere enn 4,76 volumprosent alkohol. Det framgår av Ot.prp. nr. 86 (2003-2004) at departementet i forbindelse med høring av endring av lovens system som følge av rusbrusdommen, også drøftet alkohollovens volumprosentgrenser, mer spesifikt hvorvidt grensen burde oppgis med ett eller to desimaltall. Bakgrunnen framstod å være et innspill fra Toll- og avgiftsdirektoratet v/Tollaboratoriet om at det ikke er mulig å måle mer nøyaktig enn +/- 0,1 volumprosent og at det derfor hadde liten hensikt å videreføre alkohollovens gjeldende to-desimalsystem.

I høringsnotatet viste departementet til at det ikke var ønskelig å senke grensen for salg av alkoholholdig drikk i dagligvarehandelen på en måte som innebar store forskjeller fra gjeldende ordning, og som ville kreve praktiske gjennomføringstiltak. På den annen side var det heller ikke ønskelig å fastsette grensen slik at det i realiteten ble åpnet for salg av sterkere drikker i dagligvarebutikker enn de som da var tillatt.

På denne bakgrunn foreslo departementet i høringsnotatet å endre alkoholloven slik at grensedragningen skulle gå ved høyere enn 4,7/lavere enn 4,8 volumprosent alkohol. I høringsrunden var det imidlertid høringsinstanser som pekte på at forslaget anga to grenseverdier og at dette ville kunne skape en unødvendige gråsoneproblematikk. Av departementets vurdering i Ot. prp. nr. 86 (2003-2004) går det fram at

Departementet er enig i at regelverket blir klarere ved å unngå gråsonen mellom 4,7 og 4,8 volumprosent... Etter departementets oppfatning bør realiteten i det opprinnelige forslaget opprettholdes, dvs. at salg av alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent omfattes av Vinmonopolets eneretter. Departementet foreslår derfor at loven endres slik at kommunal bevilling til salg av annen alkoholholdig drikk kan omfatte drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol. Alkoholholdig drikk som angis å inneholde 4,7 volumprosent alkohol vil derfor som i dag omfattes av kommunal bevilling for salg i dagligvarehandelen.

Gjeldende ordlyd i dagens regelverk er at produkter som er omfattet av alkoholholdig drikk gruppe 1 har et alkoholinnhold som er høyst 4,7 volumprosent alkohol. Alkoholloven må derfor forstås slik at den ikke åpner for faktiske avvik over den volumprosenten som er fastsatt for salg i dagligvarebutikk, dvs. 4,7 volumprosent.

3.2 Matinformasjonsregelverket

Mens alkoholregelverket regulerer hvilken salgskanal som er tillatt for alkoholholdig drikk basert på volumprosent, regulerer matinformasjonsregelverket hvordan alkoholholdig drikk skal merkes med bl.a. volumprosent alkohol.

Merking av næringsmidler, herunder alkoholholdig drikk, er regulert i forskrift 28. november 2014 nr. 1497 om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften) med hjemmel i matloven §§ 9, 10 og 15. Forskriften gjennomfører Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) nr. 1169/2011 av 25. oktober 2011. Bestemmelsene i matinformasjonsforordningen er i stor grad en videreføring, samling og oppdatering av tidligere gjeldende regelverk om merking av næringsmidler. Et hovedformål med kravene til merking er at forbrukerne skal få god informasjon om hva mat- og drikkevarer inneholder ved å lese på pakningen. Merkingen skal være korrekt, gi tilstrekkelig informasjon og ikke villedende forbrukerne. Målet er at merkingen i størst mulig grad skal samsvare med det faktiske innholdet i produktet, både av hensyn til redelighet og forbrukernes rett til å gjøre seg kjent med egenskapene til produktene som kjøpes

I henhold til forordningens artikkel 9 nr. 1 bokstav k, er det obligatorisk å merke drikker som inneholder mer enn 1,2 volumprosent alkohol med det faktiske alkoholinnholdet i volumprosent. Etter forordningens artikkel 28 skal drikkevarer som inneholder mer enn 1,2 volumprosent alkohol merkes med alkoholinnhold i samsvar med vedlegg XII til forordningen. Vedlegget angir regler for hvordan alkoholinnholdet skal merkes og ved hvilken temperatur alkoholinnholdet skal bestemmes. Vedlegget fastsetter også hvilke positive og negative avvik som er tillatt ved opplysning om alkoholstyrken til produktet. Det presiseres i vedlegget at disse avvikene skal anvendes «uten at det berører nøyaktigheten av analysemetodene som brukes til å bestemme alkoholstyrken».

Vedlegg XII skiller både mellom type produkter og alkoholprosent. For øl med høyst 5,5 volumprosent alkohol og ikke-musserende drikker fremstilt av druer er det et tillatt avvik på pluss/minus 0,5 volumprosent. For øl med alkoholstyrke på over 5,5 volumprosent alkohol og musserende drikker fremstilt av druer, eplesider, pæresider, fruktviner og lignende drikker som er fremstilt av annen frukt enn druer eller mjød er det et tillatt avvik på pluss/minus 1 volumprosent alkohol

For drikker som inneholder maserte frukt eller plantedeler er det et tillatt avvik på 1,5 volumprosent alkohol og for andre drikker med en alkoholstyrke på over 1,2 volumprosent er det tillatt med et avvik på pluss/minus 0,3 volumprosent alkohol.

For øl som etter alkohollovens regler regnes som alkoholgruppe 1 (inntil 4,7 % vol.) er det tillatte avviket etter matinformasjonsforordningen +/- 0,5 % vol. Dette innebærer at øl som er merket med 4,7 volumprosent ikke bryter med merkeregelverket dersom undersøkelser viser at det faktiske innholdet er mellom 4,2 og 5,2 volumprosent. For rusbrus over 1,2 volumprosent alkohol vil det tillatte avviket være +/- 0,3 volumprosent alkohol. Rusbrus som er merket med 4,7 volumprosent bryter ikke merkeregelverket dersom undersøkelser viser at det faktiske alkoholinnholdet er mellom 4,4 og 5,0 volumprosent alkohol.

3.3 Særavgifter

Det følger av forskrift om særavgifter § 3-2-2 nr. 1 at avgiftsgrunnlaget er det alkoholinnhold som fremgår av merkingen på emballasjen. Av § 3-2-2 nr. 3 følger det at for feilmerkede varepartier som har høyere alkoholinnhold enn oppgitt, beregnes avgiften for hele partiet etter det høyeste alkoholinnholdet. Av forskrift om særavgifter § 3-2-5 nr. 2 annet punktum fremgår det at alkoholinnholdet skal være merket i samsvar med forordning (EU) nr. 1169/2011 om matinformasjon til forbrukerne art. 28 og vedlegg XII til forordningen, jf. forskrift 28. november 2014 nr. 1497 om matinformasjon til forbrukerne § 1, dersom ikke annet følger av forskrift 21. mars 2013 nr. 370 om vin, eller forskrift 11. oktober 2006 nr. 1148 om alkoholsterke og aromatiserte drikker mv.

3.4 Tilsyn med alkoholinnhold

Det er kommunene som er ansvarlig myndighet for tilsyn med at butikk med salgsbevilling for alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol ikke selger produkter som er over denne grensen. Vanligvis foretas denne kontrollen ved å sjekke at alkoholstyrken merket på produktet er innenfor de tillatte grensene.

Alkoholholdig drikk må merkes i tråd med matinformasjonsforordningen, avsnitt 3.2 om matinformasjonsregelverket. Det er Mattilsynet som er ansvarlig myndighet for tilsyn med at innholdet i produktet samsvarer med merkingen.

Skatteetaten krever inn særavgift for alkoholholdig drikk. Avgiftssatsen bestemmes ut fra alkoholinnholdet. Det er høyere avgift for alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent alkohol. Skatteetaten krever avgift ut fra merkingen på produktet. Det er presisert i forskrift om særavgifter at merkingen skal samsvare med reglene i matinformasjonsforordningen. Skatteetaten er ansvarlig myndighet for kontroll med at det betales riktig avgift.

4 Departementets vurdering og forslag

Forslaget som skisseres i dette høringsnotatet er ment å hensynta at det for enkelte produkter kan være utfordrende å måle nøyaktig alkoholinnhold ved tapping og at produktet senere kan utvikle seg noe på flaske. Volumprosentgrensen for salg av de ulike gruppene med alkoholholdig drikk er ikke foreslått endret. Produkter som skal omsettes som alkoholholdig drikk i gruppe 1, skal fortsatt ha en øvre grense på 4,7 volumprosent alkohol, men det gis en liten fleksibilitet for produkter som ved kontroll har et avvik opptil 0,3 volumprosent over grensen. Det er ikke ønskelig å gjøre sterkere alkoholholdig drikk mer tilgjengelig ved å flytte salg av produkter fra Vinmonopolet til dagligvarehandelen. Forslaget er ment å være en praktisk løsning på produksjons- og måleutfordringer som enkelte aktører kan oppleve, og som kan medføre at produkter som var ment å ha en alkoholprosent tilsvarende grensen for alkoholholdig drikk gruppe 1 fortsatt skal kunne omsettes som alkoholholdig drikk i gruppe 1 dersom avviket ikke er for stort. Forslaget har ikke relevans for Svalbard hvor omsetningen av alkoholholdig

drikk skjer i medhold av forskrift 11. 12 1998 nr. 1300 om alkoholordningen for Svalbard.

4.1 Behov for fleksibilitet i grensen

Reglene om grensene for alkoholprosent er utgangspunkt for en rekke elementer i alkoholregelverket som aldersgrenser, bevillingssystemet, avgifter med videre. Helse- og omsorgsdepartementets mener reglene om alkoholgrensene og de ulike gruppene for alkoholholdig drikk er oversiktlige og lett forståelige, og at dette fremdeles skal være utgangspunktet for systemet.

I samtaler med BROD har departementet fått inntrykk av at problemet med at alkoholinnholdet ikke er i overensstemmelse med merkingen av produktene og da også i enkelte tilfeller ikke i tråd med alkoholovens volumgrenser, ikke lenger er et praktisk problem. BROD representerer imidlertid ikke samtlige aktører som produserer alkoholholdig drikk i gruppe 1. I tillegg har departementet forstått det slik at det ved produksjon av alkoholholdig drikk ved gjæring kan være produksjonsteknisk vanskelig å stoppe gjæringen på en slik måte at alkoholprosenten er nøyaktig 4,7 volumprosent og ikke avviker fra dette, eller utvikler seg etter tapping. Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det er et reelt behov for å presisere at produkter kan ha et avvik som gjør at produktet overstiger 4,7 volumprosent alkohol. I det følgende skisserer departementet et forslag til regelverksendringer med utgangspunkt i at det eksisterer et slikt behov.

4.2 Forslaget berører ikke Vinmonopolets enerett

Departementet vil understreke at forslaget om fleksibilitet i grensen for alkoholinnhold ikke innebærer en flytting av grensen for hvilke produkter som er underlagt Vinmonopolets enerett. De foreslåtte endringene tar kun høyde for at det kan være mindre avvik i produksjonen og målingene, og produsentene har ansvar for å sørge for så nøyaktig angivelse av alkoholinnholdet som mulig. I vurderingen av ordningen med fleksible grenser har departementet vært svært bevisst på at endringen ikke må komme i strid med Vinmonopolets enerett til salg av produkter over 4,7 volumprosent alkohol. Det skal etter departementets vurdering fremdeles være slik at grensen for alkoholinnhold for produkter solgt etter regler for salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 er høyst 4,7 volumprosent alkohol. Merkingen på etiketten skal reflektere alkoholinnholdet, og produsenten er ansvarlig for at innholdet er i tråd med merkingen. Dersom produsenten ønsker å produsere og omsette produkter med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent må disse merkes deretter og omsettes gjennom vinmonopolordningen.

4.3 Likebehandling

Forslaget i Granavolden-plattformen indikerer at den tenkte fleksibiliteten i grensene for alkoholinnhold kun skal gjelde for mikro- og minibryggerier og i praksis øl. Etter departementets vurdering må alle produsenter av alkoholholdig drikk behandles likt i regelverket, med mindre det er særlige grunner som tilsier en ulik behandling. Det kan ikke gis spesielle unntak som gir fordeler til enkelte produsenter og ikke til deres konkurrenter. Likebehandling må legges til grunn som utgangspunkt både når det gjelder selve produktene og produsentene.

Ettersom utfordringene med avvikende alkoholprosent anses å være størst for gjærede produkter har departementet vurdert hvorvidt et akseptabelt avvik kun skal gjelde for ølprodukter. Departementet har imidlertid kommet til at dette kan være problematisk EØS-rettslig. EFTA-domstolen kom i sin avgjørelse EFTA-Court E-9/00 (rusbrusdommen) til at øl ikke kan behandles annerledes enn rusbrus med samme alkoholinnhold når det gjelder salgsform fordi disse produktene må anses å være i konkurranse med hverandre. Departementet vurderer derfor at en ordning der øl skal kunne selges som alkoholholdig drikk gruppe 1 selv om produktet ved kontroll er over 4,7 volumprosent alkohol, mens tilsvarende ikke gjelder for andre alkoholholdige produkter som rusbrus eller sider, vil kunne være problematisk EØS-rettslig.

Et akseptert avvik for mikro- og minibryggerier (og mikro- og miniprodusenter av annen alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol) vil også kunne være problematisk EØS-rettslig. Dette vil kunne medføre forskjellsbehandling av utenlandske produsenter, da det må antas at de produsentene avviket gjelder for, i større grad ville omfatte norske produsenter.

På denne bakgrunn foreslår departementet at samtlige produsenter, uavhengig av produsentens størrelse og type alkoholholdig drikk innenfor gruppe 1 som produseres, behandles likt når det gjelder tillatt avvik. Forslaget er dermed noe videre enn det punktet i Granavolden la opp til.

Departementet viser for øvrig til at næringsmiddelregelverket heller ikke skiller på små eller store aktører. De samme kravene gjelder i hovedsak for alle næringsaktører når det gjelder krav til hygiene og produksjon for å sikre at mat som produseres er helsemessig trygg for mennesker.

4.4 Størrelsen på tillatt avvik

Departementet foreslår et tillatt avvik på inntil +0,3 volumprosent alkohol for produkter i alkoholholdig drikk gruppe 1. Forslaget er ment å ivareta hensynet til målefeil og produksjonstekniske utfordringer, samtidig som man ivaretar det høye beskyttelsesnivået som ligger til grunn i den norske alkoholpolitikken.

Alkohol er ingen vanlig vare og bruk av alkohol kan medføre skader både på individ og samfunnsnivå. I Norge har man tatt i bruk en rekke tiltak for å begrense skadevirkninger

av alkoholbruk som monopolordningen, åpningstidsbestemmelser, aldersgrenser, bevillingsordningen og reklameforbud mv. At alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent selges på Vinmonopolet og ikke i dagligvarebutikk er et vesentlig tiltak for å begrense tilgjengeligheten til og dermed redusere skadevirkningene av alkohol. For fortsatt å sikre begrenset tilgjengelighet må det aksepterte avviket fra alkohollovens grense på 4,7 volumprosent etter departementets vurdering ikke være for stort.

Departementet foreslår som det går fram over, at det tillatte avviket på inntil 0,3 volumprosent alkohol skal gjelde uavhengig av produkttype. Et produkt som omsettes som alkoholholdig drikk gruppe 1, altså med høyst 4,7 volumprosent alkohol vil etter departementets forslag fortsatt kunne omsettes som gruppe 1-produkt dersom det ved kontroll avdekkes at det reelle alkoholinnholdet er inntil 0,3 volumprosent høyere enn 4,7 volumprosent alkohol, altså høyst 5,0 volumprosent alkohol.

Som nevnt flere ganger tidligere vil departementet understreke at forslaget ikke er ment å være en justering av grensen for hvilke produkter som skal anses å tilhøre alkoholholdig drikk gruppe 1. Forslaget innebærer ikke en flytting av alkoholgrensene for de ulike gruppene med alkoholholdig drikk. Alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent alkohol skal fortsatt omsettes gjennom Vinmonopolet.

Departementet viser til at tilvirkere i sine internkontrollsystemer skal ha rutiner for å sikre rett alkoholprosent, og at alkoholholdige produkter etter matinformasjonsforordningen skal merkes med det faktiske alkoholinnholdet. Produsentene av alkoholholdig drikk har ansvar for å gi korrekt informasjon om produktets alkoholinnhold. Departementet vil videre understreke at produsentene forventes å produsere trygge produkter og at merkingen som utgangspunkt skal reflektere det reelle alkoholinnholdet i produktet. En bevisst utnyttelse av avviksgrensen vil etter departementets vurdering kunne danne grunnlag for inndragning av tilvirkningsbevilling etter alkoholoven § 6-10 jf. § 6-6 første ledd om at bevillingen skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i denne lov og i bestemmelser gitt i medhold av loven, til enhver tid er oppfylt, og for øvrig på forsvarlig måte. Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør utarbeides ytterligere krav til produsentene for å sikre at produktene så langt det lar seg gjøre har en alkoholstyrke i tråd med merkingen og dermed omsettes i rett salgskanal.

Departementet har også vurdert om det burde foreslås et tilsvarende rom for avvik som etter matinformasjonsregelverket. Et slikt forslag ville medførte at produkter hvor det avdekkes et avvik innenfor matinformasjonsforordningens tillatte avvik fortsatt skulle kunne omsettes i henhold til den gruppen alkoholholdig drikk merkingen tilsvarer. Dette ville gitt et bedre samsvar med og ensartet praksis med regelverket for merking av næringsmidler og forskrift om særavgifter. Forslaget ville imidlertid ført til en endring av alkoholovens system hvor alle produkter likebehandles uavhengig av produksjonsmåte og produkttype. Regelverket for merking av næringsmidler og forskrift om særavgifter ivaretar andre formål enn alkoholregelverket. Mens de to førstnevnte henholdsvis skal sikre korrekt og tilstrekkelig informasjon til forbruker og innbetaling av avgifter til staten, har alkoholregelverket som mål å i størst mulig utstrekning begrense skadevirkninger som

alkoholbruk kan medføre. Det tillatte avviket etter matinformasjonsregelverket innebærer at øl under 5,5 volumprosent alkohol vil ha et tillatt avvik på inntil 0,5 volumprosent, rusbrus over 1,2 volumprosent alkohol vil ha et tillatt avvik på inntil 0,3 volumprosent alkohol og musserende drikk som eple- og pæresider vil ha et tillatt avvik på inntil 1 volumprosent alkohol. Etter departementets syn vil dette gi et for stort avvik for øl og sider sett opp mot alkoholregelverkets formål om å begrense skadevirkningene av alkoholbruk. Departementet foreslår derfor ikke en slik løsning.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lov- og forskriftsendringen antas ikke å ha noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Forslaget vil i de tilfellene hvor det avdekkes at produkter har et avvikende alkoholinnhold inntil 0,3 volumprosent alkohol, men ikke høyere enn 5,0 volumprosent alkohol, kan omsettes som alkoholholdig drikk i den gruppen merkingen tilsier.

6 Forslag til endringer i lov og forskrift

6.1 Forslag til endringer i alkoholloven

Departementet foreslår følgende endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven):

Alkoholloven § 1-3 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om hvilke alkoholholdige produkter som skal regnes som alkoholholdig drikk, og om hvilke alkoholholdige drikker som skal regnes som brennevin. I tvilstilfelle kan departementet avgjøre spørsmålene med bindende virkning.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tillatt avvik fra angitt alkoholinnhold i alkoholholdig drikk gruppe 1.

6.2 Forslag til endringer i alkoholforskriften

Departementet foreslår følgende endringer i forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften):

Alkoholforskriften § 1-1 nytt andre ledd skal lyde:

Ved vurderingen av om alkoholholdig drikk har et alkoholinnhold som gir det rett til å selges om alkoholholdig drikk gruppe 1, legges det angitte alkoholinnhold fra produsenten til grunn. Det faktiske alkoholinnholdet kan likevel ikke være høyere enn 5,0 volumprosent alkohol.

